

Društvu slovenskih književnikov

v

Ljubljani

Podpisani Ivan Albreht v Ljubljani, Rožna ulica 7/I, prosi za sprejem v društvo.

Rojen sem bil 7. V. 1893 v Hotedršici pri Logatcu kot 9. otrok kmečkin staršev, pok. Franca Albrehta in pok. Neže, roj. Korče. Po učenju v domači dvorazredni ljudski šoli sem prišel februarja 1904 v Ljubljani, kjer sem še isto leto dovršil IV. razred mestne ljudske šole na Ledini in opravil sprejemni izpit na tedanji II. državni gimnaziji. Po končani nižji gimnaziji sem leta 1908. zaradi domačih razmer odšel v samostan v Brežice k frančiškanom, kjer sem preživel kot novic do septembra 1909: po odlično opravljenem noviciaskem izpitu sem dal samostanskemu življenju slovo in nadaljeval gimnazijski študij na I. drž. gimn. v Ljubljani, kjer sem 1913 končal VIII. razred. Po pisni maturi sem odstopil ter maturiral šele leta 1915. "per tot discrimina rerum" z oceno soglasno / mit Stimmen Einhelligkeit /. Od zimskega semestra 1913/14 do tedaj sem bil vpisan kot izreden slušatelj na filozofski fakulteti univerze v Gradcu in član Akad, dr, TABOR. Junija 1915 sem bil poklican k vojakom, kot "p. v." z več tovariši odstranjen iz oficirske šole v Brežah na Koroškem ter sem odšel v septembru 1915 na italijansko bojišče s XIV. maršbataljonom tedanjega polka planinskih strelcev štv. 2. V noči od 23. na 24. januarja sem bil na položaju Rombonsko pobočje nad Bovcem težko ranjen. Dopoldne 24. januarja 1916 sem bil v Brigadni vojni bolnici v Spodnjem Logu operiran, nakar sem preživljal vojno po raznih bolnicah, od septembra 1916 pa v zdravilišču Lassnitzhhe pri Gradcu, odkoder sem dobil avgusta 1917 leto dni bolniškega dopusta. V zdravilišču sem se bil medtem poročil in sem potem preživljal dopust deloma na domu staršev svoje žene na Doleh pri Borovljah, deloma pri njenih sorodnikih na Kočuhi /občina Šmarjeta v Rožu, na Slov. Koroškem. Že v tej dobi sem se kot reden slušatelj vpisal na fil. fak. univerze v Gradcu, položil z odliko predpisani izpit /kolokvij/ iz šolske higijene. Po razpadu monarhije sem bil vpisan v Zagrebu in kasneje v Ljubljani, kjer pa nisem več polagal izpitov. Medtem mi je namreč začela naraščati družina in se je začel boj za vsak-

danji kruh, zaradi česar sem vzlic prigovarjanju prijateljev iz akademskih krogov z ozirom na svoje zrahljano zdravje misel na nadaljevanje akademskega študija dokončno opustil.

Po prevratu leta 1918. sem bil nekaj časa član krušne komisije pri tedanjem prhranjevalnem uradu v Ljubljani, nato pa v letih 1919/20 tajnik in nazadnje ravnatelj podružnice za Tujski promet v Borovljah. Hkratu sem bil nameščen pri cenzurnem uradu okrajnega glavarstva v Borovljah in sem sodeloval tudi v plebiscitni propagandi.

po izgubljenem plebiscitu sem vstopil v službo pri statističnem oddelku poverjeništvu za socialno skrbstvo tedanje vlade v Ljubljani in sem hkratu sodeloval v redakciji tednika "Domovina". Od ted sem bil na priporočilo srbskega pesnika Vojislava Ilića poklican v ministrstvo prosvete v Beograd. To namestitev mi je telefonično preprečila Čerjavova politična skupina, nakar sem v protest odpuvedal službo pri vladi in pri "Domovini" ter vstopil kot literarni konzulent založbe Zvezne tiskarne in knjigarne, hkratu pa sem prevzel uredništvo novega mesečnika /Gruda/ iz leta 1924 vstopil kot urednik v službo pri rektoratu ljubljanske univerze, skrajša ~~xxx~~ kot protokolist, pozneje kot kvestor. Niti eno niti drugo mi ni odgovarjalo in sem leta 1927 podal ostavko ter bil z 31. decembrom tega leta tudi razrešen. Rózneje sem živel kot knjizevnik in publicist do ustanovitve Marušičevega "Glasa naroda", pri katerem sem vstopil v uredništvo. List ni živel niti leto dni, a proti koncu njegovega obstoja sem vstopil v uredništvo "Kmeškega lista", kjer sem ostal do okupacije. Prvi teden aprila 1942 smo izdali zadnjo številko, kar je zame pomenilo tudi zadnjo plačo, ki je bila že itak skromna in je znašala nekaj 1000.- din. Vmes sem zanj leta sodeloval tudi pri mariborskem "Totem listu", ki je seveda prav tako z okupacijo sunkoma končal.

Vzlic vsej mizeriji sem se že prvo leto lotil sodelovanja v OF. Ob zlomu stare Jugoslavije se je zateklo k meni več znancev, aktivnih članov stare armade. Med njimi je Zlatković Vojislav /po izjavi mojega sina Borisa je baže padel pred dvema letoma kot član kroja v borbi s tolpami na severni meji/, po rodu iz Kumanova, pripeljal s seboj tudi kompletne vojaško radio oddajno in sprejemno stanico. Tedaj sem stopil v stik z Milanom Majcnom, najemnikom gostilne "Keršič" v Šiški, ter ga obvestil o aparatu. Po njegovem naročilu sem Zlatkoviču priporočil, da odstopi stanico določeni skupini, kjer bo služila svojemu namenu. Dečko, sicer dober

in narodno zaveden, pa je bil še ves tako kraljevski, da so pogajanja z njim, kakor mi je parkrat potožil majcen, le počasi potekala. končno so se nekako sporazumeli in je bila ta stanica od mene prenešana v Zeleno jamo k Slavku Korčetu, sedaj načelniku Ptt centra v Postojni..

milan Majcen, s katerim sva si bila intimna že več let iz Zveze kmečkih fantov in deklet, je še po odhodu v partizane prve tedne nekajkrat prišel v Ljubljano in sva se tudi sestala. medtem sem dobil povezavo z nekim Ivanom Sketom, abs. pravnikom iz Albanske 20, ki je napravil utis zelo razgibanega in delovnega človeka. Govoril mi je o nekem ogromnem skritem skladišču nekje med Brinjem in Ježico, za kar pa bi bilo treba ~~štiri milijone lir~~ štiri milijone lir. kazal mi je tudi neke spiske, kakšno blago naj bi vse bilo tam, in obljubil je točne načrte z nalogo, da preskrbim denar. ker se je človek pričo mene sestajal tudi z ljudmi, ki so reševali aretirance iz Šentpeterske, sem mu toliko bolj zaupal, vneto iskal milijone in nestrpno čakal, kdaj mi predloži načrte in si gremo stvar ogledat. Vmes me je trgovec Uran z Mestnega trga ovadil karabinjerjem, da sem od neke njegove stranke, s katero je bil v stalnih sporih, odnesel neke vojno važne kemične recepte in jih izročil sovražniku, ribellom. Začeli so me iskati detektivi Seveda sem se jim umikal in se potikal pri znancih po bližnji ljubljanski okolici. Ko nekoč najdem zavetje pri Semrajčevih v Tomačevem in sem se prav spravljal spat, nenadoma med 25. in polnočjo obkolijo hišo karabinjerji in fašisti, češ da se tu skriva nekdo, ki prireja tajne komunistične sestanke. Semrajčeva žena jih je z malo hčerkico v naročju zaustavial na stopnicah, gospodar pa jih je začel gostiti in jih je upijanil ter prepričal, da ni nikogar. Tako sem se rešil, se zjutraj vrnil v mesto in doma izvedel, da so me zadnje dni po trikrat na dan iskali domači in laški detektivi ter grozili vsej družini z aretacijo, če se ne javim. Da rešim družino, sem skupaj z ženo odšel na kvesturo, kjer je bilo dosti hrupa in grmenja a se je nazadnje vse srečno izteklo. Izkazalo se je, da so bili tisti kemični recepti zavoj mila, ki ga je neka uranova stranka kuhala "pod roko" nekje v Vodmatu in prodajala strankam. in ker nas je bilo takrat v mojem tesnem stanovanju -soba in kabinet- devet ljudi, smo seveda potrebovali milo in sem bil med odjemalci te uranove stranke tudi jaz.

Pozneje sem spet bolj mirno nadaljeval delo za rešitev tistega tajnstvenega skladišča. Pek Gmajnar iz Trnovega je bil pripravljen odbrenkati znesek in najeti celo posejilo pod pogojem, da dobi zato primerno nagrado v naturi. ob nadaljnih pogajanjih in pregovorih sem začel sumiti glede res=

nosti celotnega podviga. Ko sem na Sketa ostreje pritisnil, se mi je začel polagoma izmikati, dokler se vse skupaj ni izkazalo kot čisto navadna utvara patološkega človeka, ki je verjetno paranoik. Nekdo me je namreč naprosil, da sem mu šel k pok. arju Diaku Rucu jamcit za neki dolg, ki ga je imel tankaj. Zneska fant seveda v dogovorjenem roku ni plačal in sem moral to poravnati jaz. Pri tej priliki mi je dr. Ruc izrazil začudenje, kako pridem do tega, da občujem s tem človekom. Šket da je bil že pred okupacijo izključen z univerze in je sploh "tip". Trenutno niti Rucu nisem verjel, ker sem sumil za to izjavo politično ozadje, kasneje pa sem se prepričal, da je mož vsaj v nekaterih rečeh imel prav. Šket je namreč začel pritiskati za štirimilijone, medtem ko o magazinu in načrtih ni hotel nič več slišati zaradi "konspiracije". Hkratu se je nekaj hvalil s karadjordjevičev zvezdo, s čimer sva definitivno opravila. Vmes sem še po naključju izvedel, da lovi večje in manjše žrtve, da ga zato lovi in preganja ne politična, ampak kriminalna policija in podobno. Šel sem tedaj k Smajnarju, mu povedal, naj si z milijoni ne beli glave, ker magazina ne najdemo, in opustil vsak stik s Šketom.

Na mojem stanovanju so se že tedaj vršili sestanki. Sin Roman jih je imel po liniji SKOJa, Bojan, ki je pozneje padel v partizanih /7: IX. 1944/ pa po mladinski OF liniji. Sam sem medtem dobil povezavo s "cevarjem", delavcem J. Kefrom s Hrušice pri Ljubljani. Sestajala sva se deloma na trgu, deloma pa v Štefanovi kleti na Miklošičevi. Skupaj s starejšim sinom Borisom sva prenašala tisk, vesti in orožje. Sporedno s tem sem sodeloval s tov. Šefmanom, ki je bil tedaj knjigovodja v Bončevi kartonažni tovarni v Ljubljani in stanuje sedaj v ulici Josipine Turnograjske pri Murski ulici. Bilo je z njim več ljudi, ki pa se jih ne spominjam več. Po tej slednji povezavi smo v glavnem nabirali borce.

Doma smo s sinovi tiskali za potrosne akcije, zbirali razni material in študirali ilegalno literaturo. Pri racijah v juniju 1942 sta bila sinova Roman in Bojan odpeljana v internacijo, od koder sta se iz Gonarsa vrnila šele čez štirinajst mesecev koncem avgusta 1944. Boris je ostal tu, je dobil službo kurirja v Banco di Roma, od koder je nosil pogosto prav tehtne podatke.

Koncem julija 1942 sem bil urzjavno poklican domov, ker mi je ležal 93letni oče na smrtni postelji. Z ženo se odpeljem tja, ostanem par dni tankaj in dobim povezavo z nekim mladim človekom, uslužbenem

v Planinskem gradu. Sestali smo se na kalcih pri Logatcu pri Vrabcu, kamor so poleg aktivistov prihajali tudi partizani iz tamošnje okolice. Dobil sem javko za Sp. Šiško. od koder so klicali nekega tovariša v partizane. Bilo je na Celovški cesti, a javke se še danes spominjam: Triglav te kliče-

Po vrnitvi v Ljubljano, kamor sem prišel 2. ali 3. avgusta, izvem, da je bila ubita Vida Pregarc, dan za njo pa oče Kefer in njegov starejši sin, medtem ko sta mlajša dva že poprej odšla v partizane in sta tudi oba padla. Poleg tega je bilo aretiranih še več drugih znancev, zaradi česar so se tudi povezave močno zrahljale.

Še pred omenjenimi racijami sem imel vsaj delno povezavo z Ivanom Setničarjem "Očijem", s katerim smo se sestajali v zgodnjih jutranjih urah v "Parlamentu" /gostilna Slovša v Trnovem/. Medtem ko sem tipal za povezavo, po kateri bi odšel iz Ljubljane na Osvobodjeno ozemlje, ker za borbo pri svoji fizični konstituciji in bolehnosti nisem zanič, sem dobil povezavo na teren v Rožni ulici. Povezal me je tov. Lojze Pugelj, Rožna 3. Na terenu sem se udeležil ene ali dveh sej, nato pa sem bil poklican v Rajonski propagandni odbor, v katerem sem deloval do svoje aretacije. Kot propagandist sem obiskoval terenske in kvartne odbore po raznih delih mesta, se udeleževal njihovih sej, dajal, oziroma prenašal navodila itd. V glavnem sem deloval po odborih na Prulah, na Galjevici, na Dolensjki cesti, v delavski koloniji "London", pozneje pa tudi v Koleziji, v Rožni dolini, na Viču in za Bežigradom.

Ko so Nemci zasedli Ljubljano, sem pomagal organizirati mladinsko skupino, s katero je odšel tudi moj sin Bojan v partizane, na seji odbora pa sem omenil tovarišici Evi, da bi tudi sam želel iti venkaj. Zaradi neke moje novelete me je namreč karawankenbote napadel skupaj s pisateljem A. Ingoličem že prvo leto okupacije, češ da smešim borce-invalide. Zato si res nisem želel pasti Nemcem v pest. Poleg tega me je pri njih vsekakor obremenjevalo tudi delovanje na Koroškem in še nekatera moja druga leposlovna dela .

Seje prop. odbora smo imeli večinoma na mojem stanovanju. Tovarišica mi pravi, naj skušam še nekoliko vzdržati, ker trenutno ni nadomestka. Pri tem je ostalo. Nemci so mi dali mir, zato smo delali dalje. Poleg propagande sem dobil povezavo še s Koroškim odborom, s katerim sem bil povezan po tov. nograšku. Sestajal sem se izključno samo z njim.

Z večjim ali manjšim uspehom smo tako delali do srede poletja 1944. Vmes so se člani odbora večkrat menjavali, tudi direktivno so prihajali k nam razni ljudje, tovarišice in tovariši. Pri tem so se povezave širile in je bilo zlasti zame nerodno, ker so me na dokaj odborih vzlic častitljivi bradi, ki sem jo začel nositi med okupacijo na dokaj sestankih ljudje spoznali. Tov. Evo je nekoč videl pri meni čisto po slepem naključju neki ka-
linšek, njen rojak. Ker se je bala, da jo izda, je kmalu za tem odšla. Prav tako je odšel v partizane tov. Majhen, sedaj polkovnik UDV v Maribo-
ru. Pri meni se je namreč sestalo zgodaj poleti razsodišče v zadevi sina bivšega poslanca geom. Milana Mravljeta. Pozvanih seveda ni bilo in Majhen je moral oditi. Končno so seje tega odbora prenehale, menda julija ali ce-
lo že junija 1944. Povezavo sem ohranil samo s tov. Setničarjem in obnovil s tov. Novakom "Jožetom", ki je tedaj že živel v ilegali. Tega sem tudi re-
šil, da ni z odborom in menoj vred padel v neko zasedo na Miklošičevi, kjer so hišo, v kateri naj bi se vršil naš sestanek, sumljivo obkrožali neki mla-
di ljudje, o katerih sem se šeže po aretaciji na policiji prepričal, da so bili policijski agentje.

V soboto 26. avgusta 1944 sem bil malo pred deveto uro zvečer aretiran, ko sem pač najmanj slutil kako nevarnost. Z menoj vred so aretirali tudi sina Borisa, ki je bival pri meni in so ga slučajno naleteli doma. Po močni eskorti in brutalnem načinu aretacije sem takoj sklepal, da mora biti zade-
va resna. Medtem ko so sina odpeljali v takozvano "Podmornico", so mene pahnili takoj v celico, od tam pa čez nekaj minut v mučilnico, kjer je traja-
lo mučenje, katerega posledice nosim še danes, skoraj do štirih zjutraj.

Take procedure so znane in je zato ne bom opisoval. Še danes vse gomazi po meni, ko se spomnim na to barbarstvo salezijanskih gojencev in miljencev raznih uglednih! familij. Ker niso mogli nič spraviti iz mene, so me vlačili ponoči okrog, da naj pokažem, kod sem hodil. Ker tudi s tem niso dosegli že-
ljenega uspeha, so prešli na živčno mučenje in mi je končno prišel agent Šušteršič iz Rožne doline 22. ali 23. septembra, ko me je prišel ponovno za-
sliševati v Prisilno in hotel od mene, da bi povedal o mladem inteligenčnem naraščanju, katerih imena mi je predložil tri strani pisarniškega formata, kako se udejstvuje in sem z izjavo, da nikogar ne poznam, njegov trik od-
bil, povedat, naj ne mislim, da pojdem v Nemčijo in jo bom tako poceni od-
nesel. Namesto tega pridem pred sodišče, kjer bom sojen. Na ironično vpra-
šanje, kdo in po katerem zakonu me more soditi, mi je cinično odvrnil:

"Mešano nemško - slovensko sodišče po pravici".

Od tega trenutka dalje sem vedel, kaj me čaka.

Po prihodu iz mučilnice na policiji v "Podmornico" sem izvedel od sojetnikov, da so me klerikalci že pred mojo aretacijo na nekem protikomunističnem zborovanju v Delavski zbornici napadli kot kulturnega boljsevika. Hote-li so me na to opozoriti, vendar so jim tedanji številni letalski alarmi to preprečili. Poleg tega so mi povedali, da so agentje neko zasliševanje nenadoma prekinili tisto soboto zvečer in odhiteli pome. Tov. Ludvik Turšič, sedaj kurir na tehnični fakulteti, se je moral unakniti iz celice in agentje so ga postavili ob steno, kjer je moral z revolverjem na tilniku gledati v zid, ko so mene privlekli mimo. Po vsem tem sem sklepal in sklepam, da je pač kdor koli pri zaslišanju onemogel in me vede ali nevede izdal.

Ko so začeli zasliševati mene, je bilo prvo vprašanje, če poznam neko gosposkično Murnikovo. Bil sem ves vesel, ker smo jo že pre časom prej na njeno lastno željo poslali v partizane na Gorenjsko. Potni list je preskrbel tov. Nograšek. Dekle je bila po mojem mnenju močno živčna in kot edinka meščanske družine tudi zmehkužena ter je imela vsak hip fiksne ideje, da jo preganjajo. Zato jo je bilo treba pogosto skrivati in smo si vsi oddahnili, ko je odšla. Ker ni bilo več kot 10 dni nobenih neugodnih vesti, so se verjetno tovariši, ki so medtem cepali v zapor, v težkih situacijah sklicevali nanjo, kakor so bila tedaj dana na splošno navodila.

S to tovarišico sva bila preje domenjena, da se poznavata samo kulturno, ker svetujem njeni družini pri pogajanjih za zapuščino, oziroma pri uveljavljenju avtorskega prava za ponovno izdajo nekaterih del njenega strica, pok. Rada Murnika. Zato sem brezskrbno in olajšano začel praviti to, sicer čisto verjetno storijo o najinem poznanstvu, ko me agent nenadoma prekine, češ, naj na policiji ne pisateljujem. Hkratu mi vrže na mizo njeno mapo s celotnim prvim in ilegalnim imenom "Dunja". Ženska je namreč pod pretvezo, da veza ni delovala, ostala pri nekih svojih sorodnikih na Bledu, oziroma v Cerjahu pri Bledu, kjer jo je verjetno na zahtevo iz Ljubljane lepega dne gladko snel gestapo. Odpeljali so jo v Begunje, od tam pa v Ljubljano z vsem zapisnikom. Isti večer, ko so prišli pome, je ona že sedela na policiji.

Vzlic temu sem se upiral, češ da mi o vsem tem ni nič znanega. Nato je agent zahteval moje partizansko ime. Na pripombo, da nisem bil nikdar v partizanih, moje ilegalno ime. Zatrjeval sem, da sem se vedno pokoraval zakonu in uporabljal kvečemu literarne pseudonime v študentskih letih in prvi čas literarnega dela, agent pa nato dokaj strupeno:

"Mi poznamo vaše ilegalno ime. Začne se s črko K-"

Ko izjavim, da se nobenega takega imena o sebi ne spominjam, je zarjul kakor zver:

"Sad pa onako po partizanski, družo knez!"

In je že tudi padalo po meni kakor po snopju. Ker sem se upiral, je zapikal po pomoč, nakar je skočilo v sobo še 5 ali 6 agentov, mladih močnih mlavcov, ki so me seveda igranje ukrotili in bili po meni kakor blazni. Iz krikov in očitkov, ki sem jih slišal, dokler sem bil pri zavesti, sem spoznal, da vedo o meni več kakor jaz sam.

Cez nekaj dni, ko sem že bil spodaj, a še izoliran, zagledam na lepem zjutraj pri kotlu tov. Nograška. Mimogrede mi je šepnil, da so ga aretirali ponoči ob 11. Z njim sva se domenila, da ga ščitim za vsako ceno, ker je imel za seboj že dolge mesece gestapovskih ječ in mučenj. To sem mu od vsega početka najine povezave tudi obljubil. Zato sem se sedaj vzlic vsej pretepenosti javil na zaslišanje. Cez dan ali dva mi je bilo ustrezno in me pokličeje v II. nadstropje, kjer me je čakalo novo presenečenje. V sobi je sedela tov. Ivica /pozneje žena poročnika UDV Jermana v Ljubljani/. Ostrmel sem, pol. referent Fašun pa mi mirno pravi, če dovolim, da ova tipka zapisnik o tem zlišanju. Ko mi tovarišica namigne, naj pristanim, sem pristal, nakar sem izjavil da pri nobenem svojem obisku in pri razgovorih pri Murnikovi nikdar nisem opazil Nograška. Podobno je izjavil tudi tov. Setničar, nakar je bil tov. Nograšek izpuščen.

V prisilni sem dobil dokaj stikov s tovariši, pa tudi z novimi znanci. V kolikor je bilo v tistih razmerah mogoče, sem dvigal borbena moralo in pomagal zlasti novim sotrpinom do čimprejšnjih stikov s svojci.

Dne 9. januarja sem bil s partijo tovarišev in tovarišic prepečjan v letnišnico na Miklošičevi, kjer smo bili vsi -24 po številu- postavljeni dne 23. januarja 1945 pred gestapovsko letede sodišče iz Celovca. Javnost je bila pri tej maskeradi izključena, obramba zabranjena. Vse advokate, o katerih so sumili, da bi nas utegnili braniti, so preje pozaprli, Stanka Tomšiča pa pozneje 4. maja celo ubili. Sedem oseb nas je bilo pri tem "procesu", ki je bil grobo domenjena igra, obsojenih na smrt, med njimi tudi tovarišica Murnikova.

Po dvanajstanevnem čakanju smo bili 4. maja pomiloščeni na 15 letno robo in z izjemo tov. Kristofa, ki so ga agentje pod pretvezo, da ga potrebujejo za neko konfrontacijo in ga takoj vrnejo, izvabili iz zaščite jetnišni

ne uprave in ga niso več pustili nazaj, pač pa ga 4. maja zverinsko ubili na Turjaku.

Iz zaporov sem prišel 6. V. 1945 in se takoj lotil političnega dela. Navezal sem stare stike in več novih ter bil izvoljen za ~~XXXXXX~~ predsednika kvarta Prule. Ker sem nameraval, oziroma pričakoval, da bom poslan na Koroško, sem se odpovedal kandidaturi v rajon: Na poletje sem vstopil kot korektor k "Slov. Poročevalcu", kjer pa sem moral prekiniti zaradi bolezni na pljučih. Poslan sem bil na Gorenjsko ib sem delal do konca decembra na Jesenicah. V premjhnem poznavanju razmer mislim, da tej nalogi nisem bil kos. rdeleg tega sem tudi obolel na sapilih in sem boledal tri mesece, vmes porajem politično delal in pisal razne drobne stvari. Jeseni 1946 sem bil poklican v knjižno propagando, novembra pa sem obolel za težko cachexio in sem zapustil bolniško postelj šele proti koncu maja 1947. Potem sem instruiral in delal politično, vnes tu in tam predaval na tečajih LPS /lani v Radencih, letos v Ljubljani/, sedaj pa bi rad dovršil večji tekst izza časa okupacije, na katerem delam ves čas, odkar sem prišel iz zaporov.

Za posamezne izjave nisem navajal prič, če pa jih tovariši žele ali če je o čemer koli potrebno podrobnejše pojasnilo, sem rad na razpolago.

Prilagam kratek pregled literarnega dela. Ker nimam svojih stvari ~~XX~~ zbranih, sem napisal po spominu. Meritorno so točne, za letnice bi pa moral prekontrolirati v knjižnici.

Smrt fašizmu - svobodo narodu!

Ljubljana, 29. IX. 1949.

/ Albreht Ivan /

Rožna ulica 7/I, Ljubljana

Pregled književnega dela

=====

Pisati sem začel zgodaj, a prva stvar je bila objavljena v "Angelčku" januarja 1910 pod pseudonimom Ivan Gnjevoš

Pod tem pseudonimom ter po imeni Ivan Gregorjev, in drugimi sem objavljaval te prvence v "Angelčku" in "Vrtcu", še istega leta pa tudi neko pesem v illešičevem "Slovanu" - aji moraa nekaj let kasneje. Biti je morala vsekakor klasična, ker mi je illešič pripisal pod naslov /po Jenkovih zvokih/.

Pro takih negodnih poskusih sem leta 1913 objavil neko stvar v verzih v Ljubljanskem Zvonu pod imenom Ivan Petrovič, po končani osmi gimnaziji pa pod pravim imenom nekaj pesmi poleti 1913. Oatlej sem stalno sodeloval pri "LŠ", precej pri "Slovanu" z verzi in prozo. Bil sem tudi sotrudnik mesečnika "Književni Jug" proti koncu prve svetovne vojne in do prestanka izhajanja tega lista. Poleg tega sem sodeloval po prvi vojni pri hrvaškem "Dom in Svjetu" za uredništva dr. J. Prestinija.

Razen v revijah sem objavljaval beletrističen drobiž in razne povesti v feljtonih dnevnikov in tednikov, zlasti v "Jutru" in "Slo. Narodu" ter v "Domovini".

Mladinske stvari sem poleg zgoraj navedenega objavljaval v mladinskih prilogah dnevnikov "Jutro", "Glas Naroda" in "Slovenec", v "Zvončku", sokolski "Naši radosti", a po mojem mnenju najboljše v tržaškem "Našem rodu" za časa uredništva Josipa Ribičiča.

Od del, ki so izšla v knjižni obliki, naj navedem:

Slutnje. /Pesmi/ 1920

~~Mlada~~ Mlada greča / mladinske pesmi/ 1920

Paberki iz Roža / po ljudskih pravljicah/ 1920

Malenkosti / novele in črtice/

Ranjena gruda /povest/ 1925

Andrej Vernouc /pamfl. satir. povest/ 1925

Zelena livada / mladinske pesmi in črtice/

Prisluškovanje / pesmi/

Sirota Jerica /mlad. igra./

Odsevi / pesmi / 1930

Junak / črtice in novelete/

Začarana bukev /mlad. pesmi, pravljice in igre/

Takih pet za mladi svet /pet mladinskih iger/

Zarečani /povest/

Nebo gori /povest/ zadnje dvoje v izdaji Vodnikove družbe.

Zalina rana /povest/, ki pa je kot taka fragment, ker sem imel načrt za ciklus in bi morali priti še trije deli, za katere pa nisem več našel založnika in so mi med okupacijo propadli.

~~#####~~

Bisernica /mladinske črtice in pesmi /. Prvo zbirko s tem naslovom so mi v Trstu uničili fašisti, ko je bila razen zadnjih pol že dotiskana. Razbili so jo ob napadu na tiskarno Edinost.

Zerjavica v krvi /črtice /

Med okupacijo sem rokopisno izdal pesmi, ki pa so bile kot nekaka polilegalna literatura in so tedaj pač pomenile precej za dvig morale v tistih meščanskih krogih, ki so gledali v narodno osvobodilnem gibanju samo nacionalni moment. Ker sem bil na teh zbirkah podpisan, sem moral seveda marsikaj zabrisati, kar zranjuje njih umetniško vrednost in se zato po osvoboditvi kljub nasvetu z raznih strani nisem mogel doslej odločiti, da bi stvari izpopolnil, jih do kraja izoblikoval ter objavil.

Nekaj stvari mi leži v rokopisu, kakor sem omenil že v življenjepisu, in upam, da bom lahko še to ali ono dovršil.

Če še omenim, da je bilo nekaj stvari prevedenih v češčino /prev. prof. Merka in drugi/, sem povedal, kolikor se morem zanašati na svoj spomin, vsaj vse glavno.

Pripominjam, da nisem nikdar imel navade, govoriti o sebi, pa je nemara tudi ta seznam površen in pomanjkljiv. Če bo potreben izčrpnější, se bom pač potrudil, da ga sestavim.

Ljubljana, 19. IX. 1949.

/Albreht Ivan/